

РЕШЕНИЕ

№ 109

гр. София, 21.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две
хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

Членове: Ивайло П. Георгиев
Лилия М. Руневска

при участието на секретаря Теодора Р. Вутева
като разгледа докладваното от Ивайло П. Георгиев Въззивно гражданско
дело № 20231800500802 по описа за 2023 година

С Решение № 166/26.10.2023 г., постановено по гр.дело № 27/2023 г. по
описа на Самоковския районен съд, е прекратен на основание чл. 49, ал. 1 от
СК, бракът, сключен с акт за граждански брак № 86/17.07.1994 г. на
Общински Народен съвет Самоков, между Л. Г. С., ЕГН ***** и Я. А.
С., ЕГН *****, като дълбоко и непоправимо разстроен, по вина на Я. А.
С..

Със същото решение съдът е предоставил на майката упражняването на
родителските права по отношение на ненавършилото пълнолетие дете Д. Я.ов
С. с ЕГН *****, като е определил режим на лични отношения на бащата
Я. А. С. с детето Д. Я.ов С. и е осъдил Я. А. С. да заплаща на своя син Д. Я.ов
С. месечна издръжка от 240 лв., считано от 10.01.2023 г. до настъпване на
основания за изменянето или отмяната на издръжката, като издръжката е
платима до 10-то число на месеца за който се отнася, ведно със законната
лихва върху всяка просрочена вноска до окончателното ѝ изплащане.

На последно място, с този съдебен акт съдът е предоставил семейното
жилище, находящо се в гр. Самоков, кв. „Самоково“ бл. 2, вх. А, ет. 6, за
ползване от Л. Г. С., и е постановил, след прекратяване на брака, същата да
продължи да носи фамилното име „С.“. Присъдени са и разноски.

Настоящото производство е по реда на чл. 258 и сл. от Гражданския
процесуален кодекс и е образувано по въззивна жалба на ответника Я. А. С.,
чрез назначения му особен представител адв. Д., срещу горното решение,
което счита за неправилно и необосновано, както и постановено в нарушение
на материалния и процесуалния закон. Оспорва извода на районния съд за
дълбоко и непоправимо разстройство на брака по вина на Я. С.. Счита, че по

тези въпроси не е било проведено пълно доказване, тъй като за тях били ангажирани единствено показанията на приятелка на ищцата, която не споделяла лични впечатления, а преразказвала чутото от самата ищца. Намира за недоказани предпоставките за предоставяне на ползването на семейното жилище от страна на ищцата, както и основанията, поради които упражняването на родителските права по отношение на Д. С. е било предоставено на нея. Прави извод, че, в съответствие с правилата за разпределение на доказателствената тежест, при липса на пълно и главно доказване от страна на ищеца, тези искове е следвало да бъдат оставени без уважение. Счита за неправилно и произнасянето на първоинстанционния съд по предявения иск за издръжка, тъй като не били налице предпоставките за уважаването му. Изтъква, че не били ангажирани доказателства относно конкретните нужди на детето, нито за възможността на ответника да плаща подобна издръжка. Моли съда да отмени обжалваното решение и да постанови друго, с което да остави предявените искове без уважение.

В срока за отговор не е постъпил такъв от страна на въззиваемата.

В открито съдебно заседание пред въззивния съд жалбоподателят не се явява и не се представлява. От процесуалния му представител - адв. Д. - е постъпила молба за даване ход на делото в нейно отсъствие, с която изразено и становище по съществото на спора в смисъл, съпадащ с въззивната жалба.

В открито съдебно заседание пред въззивния съд въззиваемата не се явява, не се представлява и не изразява становище по спора.

Съдът намира, че фактическата обстановка по делото, установена въз основа на събраните в първоинстанционното производство доказателства, е описана в обжалваното решение, поради което не следва да се възпроизвежда в настоящия съдебен акт.

В производството пред въззивната инстанция не са събирани доказателства.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

I. По валидност

В случая, обжалваното решение е валидно, доколкото е постановено от надлежен съдебен състав, в писмен вид и е подписано от разгледалия делото съдия.

II. По допустимост

Решението е и допустимо, тъй като са били налице положителните предпоставки за предявяване на иск и са липсвали отрицателни такива, а съдът се е произнесъл по действително предявените искове.

III. По същество

Настоящият съдебен състав споделя изложените в обжалваното решение мотиви и препраща към тях на основание чл. 272 от ГПК.

В допълнение, както и в отговор на наведените с въззивната жалба доводи, съдът излага следните съображения.

Неоснователно жалбоподателят оспорва извода на първоинстанционния съд за дълбоко и непоправимо разстройство на брака, като счита, че това обстоятелство не било доказано, респ. се доказвало само от оспорени от него показания на приятелка на ищцата. Съгласно т. 3 от Постановление № 10 от 3.XI.1971 г., Пленум на ВС, продължителната фактическа раздяла между съпрузите може да предизвика дълбоко и непоправимо разстройство на брака, като отражението ѝ върху брачните отношения се преценява с оглед на всички доказателства по делото. Последващата съдебна практика (напр. Решение № 321 от 6.01.2016 г. на ВКС по гр. д. № 5106/2014 г., IV г. о., ГК, Определение № 276 от 23.02.2015 г. на ВКС по гр. д. № 5573/2014 г., IV г. о., ГК, Определение № 1328 от 14.12.2012 г. на ВКС по гр. д. № 776/2012 г., IV г. о., ГК, Определение № 722 от 18.06.2012 г. на ВКС по гр. д. № 596/2012 г., IV г. о., ГК) развива и конкретизира това принципно разрешение, като приема, че ако продължителното разделно живеене на съпрузите е довело до липса на взаимност, уважение и разбирателство помежду им, както и на общи усилия за осигуряване благополучието на семейството, това обуславя формален характер на брачната връзка, а същата следва да се счита за дълбоко и непоправимо разстроена.

В случая такава раздяла между съпрузите С.и за период от поне седем години се доказва на първо място от показанията на св. В. М.. Противно на поддържаното от жалбоподателя, тази свидетелка споделя не само информация, получена от ищцата, но и свои лични впечатления. Такива са напр. наблюденията ѝ, че при нито едно от многократните ѝ посещения в дома на ищцата (семеино жилище на съпрузите), както и при гостуването на ищцата при нея, в продължение на седем години, тя не е виждала Я. С. и не го познава. На второ място, тези показания се подкрепят от установения по делото факт, че С. не пребивава в това жилище, а призоваването му от съответния адрес се е оказало невъзможно. Нещо повече: тъй като усилията за установяване на местонахождението му са се оказали напразни, а и по делото са постъпили данни, че е обявен за международно издирване и по последни данни пребивава в Република Гърция (л. 55 от първоинстанционното дело), се е наложило назначаване на негов особен представител (л. 39 от първоинстанционното дело). Поради това съдът намира за доказано трайното и пълно отсъствие на съпруга от семейното жилище, както и неучастието му в семейния живот, за период от поне седем години. Липсата на всякакви съпругески отношения през този период налага извод, че фактическата раздяла е разрушила трайно и необратимо семейната общност. Този факт обуславя дълбоко и непоправимо разстройство на брака, а, с оглед липсата на воля от страна на Я. С. за съвместно живеене, това състояние не може да бъде преодоляно. Поради това е налице предвидената в чл. 49, ал. 1 от СК нормативно установена предпоставка за прекратяването на брака.

Същевременно по делото не се събраха доказателства за противоположно поведение на ищцата, поради което правилно районният съд е прекратил брака именно по вина на жалбоподателя Я. С., който е напуснал семейното жилище и с това е станал единствена причина за фактическата раздяла между съпрузите.

Неоснователни са и доводите на жалбоподателя срещу предоставяне на

упражняването на родителските права по отношение на Д. С. на ищцата. Съгласно разпоредбата на чл. 59, ал. 4 от ГПК, съдът решава въпроса за предоставяне упражняването на родителските права след като прецени всички обстоятелства с оглед интересите на децата, като например: възпитателските качества на родителите, полаганите до момента грижи и отношение към децата, желанието на родителите, привързаността на децата към родителите, пола и възрастта на децата, възможността за помощ от трети лица - близки на родителите, социалното обкръжение и материалните възможности.

По същество, този нормативен текст възпроизвежда задължителната съдебна практика по въпроса за критериите, въз основа на които се преценява предоставянето на упражняването на родителски права, обективирана в Постановление № 1 от 12.XI.1974 г. по гр. д. № 3/74 г., Пленум на ВС. Същото е прието при действието на Семейния кодекс от 1968 г. (отм. ДВ., бр. 41 от 1985 г.), но принципните му постановки са актуални и понастоящем (арг. от Решение № 292 от 6.11.2013 г. на ВКС по гр. д. № 2966/2013 г., III г. о., ГК, и Определение № 1438 от 12.12.2013 г. на ВКС по гр. д. № 6071/2013 г., IV г. о., ГК). Според т. II от него, *„решението за предоставяне упражнението на родителските права спрямо децата на единия родител следва да се основава на интересите на децата, преценени с оглед и на следните обстоятелства: - родителски качества; - полагане грижи и умения за възпитание; - подпомагане подготовката за придобиване знания, трудови навици и др.; - морални качества на родителя; - социално обкръжение и битови условия; - възраст и пол на децата; - привързаност между деца и родители и между децата; - помощ на трети лица и др.“* Мотивите към това постановление съдържат разгърнат анализ на горните критерии и акцентират върху необходимостта от комплексното им прилагане в съвкупност, като дават насоки за тяхното тълкуване.

В случая по делото е установено, че Я. С. отдавна не пребивава в семейното жилище, обявен е за международно издирване и няма данни да поддържа каквито и да е контакти с детето си Д.. Същевременно, неизвестното му местонахождение и пълната липса на данни за начина му на живот са препятствали събирането на доказателства за неговия социален и семеен кръг, жилищно-битовите и материалните условия на живот, както и за помощта от свои близки, на която евентуално той би могъл да разчита при отглеждане на детето. Също така, от социалния доклад се установява, че Д. не желае да говори за баща си, а връзката дете-баща е прекъсната, което също е фактор за преценка в ущърб на бащата, макар и не решаващ.

От друга страна, в социалния доклад се съдържат данни, че за детето се грижи само майката, а то споделя, че може да разчита на нея. Социалният работник е констатирал, че Д. има изградена емоционална и доверителна връзка с майка си и брат си, като получава подкрепа и стабилност от тях.

При съобразяване с горните обстоятелства, настоящият съдебен състав намира, че по всички релевантни показатели се очертава категоричен превес в полза на майката. Поради това упражняването на родителските права следва да бъде предоставено именно на нея.

По отношение ползването на семейното жилище, съдът намира, че в случая са налице предпоставките по чл. 56, ал. 1 от СК, поради което първоинстанционният съд правилно го е предоставил на ищцата. Наистина, по делото няма данни, чия собственост е това жилище, но, с оглед

предоставяне упражняването на родителските права на майката, обжалваното решение би било правилно и в хипотезите на ал. 2 и ал. 3 от чл. 56 на СК. Поради това то следва да бъде потвърдено и в тази си част.

На последно място, съдът намира за неоснователна въззивната жалба и в частта ѝ срещу произнасянето на районния съд по въпроса за издръжката, поради следните съображения.

От представеното с исковата молба копие от удостоверение за раждане се установява, че жалбоподателят е баща на Д. Я.ов С., който към настоящия момент е на 16-годишна възраст, т.е. е непълнолетен.

Съгласно разпоредбата на чл. 143, ал. 2 от СК, родителите дължат издръжка на своите ненавършили пълнолетие деца, независимо дали последните са трудоспособни и дали могат да се издържат от имуществото си.

Следователно, жалбоподателят е задължен да осигурява издръжка на детето Д. и са налице необходимите и достатъчни предпоставки за уважаване на иска в този смисъл.

Що се отнася до размера на издръжката, основен критерий за определяне на справедливото количествено измерение на това задължение е закрепен в разпоредбата на чл. 142, ал. 2 от СК, съгласно която минималният размер на издръжката, дължима на ненавършили пълнолетие деца, е $\frac{1}{4}$ от минималната работна заплата. С Постановление № 193 на МС от 12.10.2023 г. за определяне размера на минималната работна заплата за страната (Обн. ДВ бр. 87 от 17.10.2023 г., в сила от 1.01.2024 г.), този размер е определен на 933 лв., считано от 01.01.2024 г. Съответно, към настоящия момент минималният размер на месечната издръжка за едно дете е 233,25 лв. и не може да бъде определен под тази граница.

Във въззивната жалба е наведен довод за несъобразяване на издръжката с реалните потребности на детето, който е по принцип релевантен по смисъла на чл. 142, ал. 1 от СК, доколкото конкретният размер на издръжката във всеки отделен случай следва да се определя въз основа на нуждите на лицето, което има право на такава, и съобразно възможностите на лицето, което я дължи, т.е. следва да се търси разумния и обективно възможен баланс между нужди и възможности, като се отчитат характерните за всеки конкретен случай релевантни обстоятелства.

Действително, по настоящото дело не били събирани доказателства за конкретните нужди на детето и за възможността на бащата да плаща издръжка. Независимо от това, базовите нужди на дете на съответната възраст може да се презюмират. От друга страна, липсата на данни за материалните възможности на родителя не го освобождава от задължението за заплащане на издръжка, а единствено обуславя присъждането ѝ в размер, близък до минималния, който (както се посочи по-горе) към момента е 233,25 лв.

Тъй като определената от районния съд месечна издръжка от 240 лв. надвишава незначително този размер, настоящият съдебен състав намира, че обжалваното решение е правилно и в тази си част.

Други доводи не са изтъкнати в жалбата, поради което и на основание чл. 269, изречение второ от ГПК, въззивният съд не следва служебно да формулира и обсъжда такива.

По така изложените съображения съдът намира, че жалбата е неоснователна. Първонистанционното решение е правилно и следва да бъде потвърдено изцяло.

IV. По разноските

Разноски не са претендирани от страната, която, с оглед изхода на делото, има право на такива, поради което съдът не дължи произнасяне по този въпрос.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 166/26.10.2023 г., постановено по гр.дело № 27/2023 г. на Самоковския районен съд.

Решението може да се обжалва пред ВКС на РБ в едномесечен срок от върчване на препис от него.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____